

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus IV. De effectu accusationis criminalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

nonico (in quo non poena ordinaria delicti, sed minor imponi solet. c. *qualiter*. 24. h. t.) iterum super eodem accusari potest. Idem est, si absolutus fuit in iudicio per viam denuntiationis vel exceptionis; cum hæc non tendant ad vindictam publicam; sed, illa ad emendationem; ista, ad repellendam intentionem actoris.

58 Fallit 7. si accusatus de crimine, sit absolutus ab illo, solum pro foro interno, seu quoad Deum (veluti per baptismum, aut poenitentiam) quia forum internum, & externum, ad diversos fines, & effectus tendunt. Fallit 8. in criminibus mixti fori v. g. sacrilegii, adulterii &c. hinc absolutus, & punitus à Iudice Ecclesiastico, potest adhuc accusari, & puniri à Iudice seculari, & econtra c. *Felicis*. §. *per hoc quoque*, de poenis in 6. ibi: *Per hoc quoque secularibus potestibus non adimimus facultatem utendi legibus contra tales, quas adversus sacrilegos Catholicos Principes ediderunt*. Sic Jul. Clar. cit. q. 57. tum quia poena spiritualis non tollit temporalem; tum quia iurisdictio Ecclesiastica est prorsus separata, & independens à seculari, & ideo locum non habet in altero foro, exceptio rei, iudicata in uno. Ita Pirhing h. t. n. 27. *limitat*. 8.

59 Quæstio est 3. an accusatus de uno crimine, possit simul, & eodem tempore accusari de alio? R. posse, non tantum ab alio, sed etiam ab eo, qui accusavit de primo; quod intelligendum est, si utriusque accusatio simul fiat; si enim successivè, & accusatus interim foret absolutus, ex dictis constat, quid dicendum?

60 Quæstio est 4. an etiam Episcopi criminaliter accusari possint? R. posse, ex c. *si quis* Episcopus. 2. h. t. ubi dicitur, causas eorum criminales ad Primatem canonicè deferendas esse, non ut ipsi definiant, sed ut sensum suum super iis ad Pontificem referant; de quo casu specialia constituta sunt in Trid. Sess. 13. de reform. c. 6. 7. & 8. item sess. 24. c. 5. &c. de quibus Wagnereck in Exegesi ad cit. c. *si quis Episcopus*. n. 2.

61 Quæstio est 5. an, & à quo possit repelli accusator inhabilis? R. si Reus excipiat contra illum, debere repellì à Iudice; Reo autem nihil opponente, debere repellì nihilominus ab eodem ex officio. Nam *quando accusator non est legitimus, Reus non est molestandus, nec trahendus ad iudicium c. si legitimus*. 1. de accusat. Vivianus in rationali Juris Pontif. l. 5. pag. 1. Et ideo de ac-

Tom. 7.

cusatoris persona prius quærendum est in Iudicio. *In primis*, 2. q. 1. & L. *si quæramus*, ff. de Testam. Sic Barbof. in cit. c. 1. n. 1. Iudex enim ex officio potest repellere accusatorem non idoneum. Sic Jul. Clar. §. *fin*. q. 15. n. 1. quod intellige, si sit omnino inhabilis (ut Judæus, infamis, vel talis, qui repellitur odio ipsius personæ; seu qui nec expressè, nec tacitè consensu partium habilitari potest, v. g. inimicus) non autem, si secus, sic Boiardus apud Barbof. cit. n. 2.

Not. autem 1. quod si Reus, seu ac-⁶²cusatus in hoc casu non sit infamatus, debeat absolvi ab observatione iudicii; si verò sit infamatus, illi debeat indici purgatio canonica c. *Presbyter* 2. q. 5. iuncta Gloss. *fin*. ibidem. Not. 2. Exceptionem, quod *accusator non sit legitimus*, esse dilatoriam; consequenter ante liris contestationem esse opponendam; non postea, nisi Reus ignoraverit, hanc exceptionem sibi competere. Abbas in c. 1. h. t. n. 2. Not. 3. nullum Episcopum posse suos familiares, ipsum accusare volentes, ab accusando repellere, *exceptione criminis*, quos prius, quam sciret, se ab illis accusandum, à sua familiaritate non repulit c. *Nulli* 5. h. t. intellige, *si prius novit, eos tales esse*. Potest tamen ejusmodi homines criminosos ex officio repellere Iudex; quia pertinet ad bonum Republicæ; ejusmodi homines à iudicio repellì. Gloss. in c. *Nulli*. V. *Repellere*, & V. *familiaritate*.

Not. 4. licet quis agere, vel accusare⁶³ in iudicio non possit (ut infamis, excommunicatus &c.) eum tamen posse alteri opponere exceptionem. Nam exceptio habet rationem defensionis; Bartol. in L. *servos*. ff. de accusat. n. 1. & Jul. Clar. cit. q. 15. n. 3. Not. 5. quod processus accusatorius formatus ex accusatione ejus, qui iure prohibetur accusare, teneat, & effectum habeat, si Reus contra illum non exceptit; sibi enim Reus imputare debet, quod exceptionem neglexerit sic Jul. Clar. cit. q. 15. n. 5.

ARTICULUS IV.

De effectu accusationis criminalis.

Anteresolutionem supponendum i. ⁶⁴
Anam in genere, nihil aliud esse, quam opinionem voce populi nuntiatam, seu, ut norat Benedictus Pereyra in Elucidario Theol. moral. & utriusque juris, iuxta

B 2

nu-

numerum margin. 913. *multorum* (nimirum majoris partis in tali loco, vel vicinia) *opinionem de aliquo facto, negotio, vel vita, & moribus alterius.* Ex quo vides, aliam esse *famam inter homines*; aliam *de homine.* *Fama inter homines* est publica, & communis opinio, existimatio, vel proclamatio, quæ interdum ex scientia, interdum ex suspitione procedit, ac quandoque ex certo, quandoque ex incerto auctore, ut ait gloss. in c. *Manifesta.* 2. q. 1. V. *Manifesta.* *Fama de homine*, est, quando talis existimatio communis est de hominis vita, & moribus, comprobando eos, vel reprobando.

65 Ex hoc sequitur *famam de homine* quandoque esse in *bonum*, quandoque in *malum.* In bonum apud Juristas L. *Cognitionum* 5. ff. de extraord. cognit. definitur: *status illa- se dignitatis, legibus, & moribus comprobatus, ac in nullo diminutus*; & sic est argumentum virtutis, teste Baldo in c. *In Genes.* de Elect. n. 66. in *malum* autem est, *status dignitatis laesa, ex vita, & moribus talis hominis reprobatus, seu diminutus.* Nam *dignitas* hic accipitur non pro honore publico, v. g. quod sit Rex, Consul, Abbas; sed pro vita rectæ rationi, & formæ sui status consona. Ita Sanch. in Consil. moralib. l. 6. c. 3. dubio 4. n. 1. ex Panorm. c. *Vestra.* de Cohabit. & Summistis. V. *Infamia*: quando ergo de dignitate alicujus in hoc sensu est communis opinio bona, *bona fama* quis dicitur; si mala, *mala.* Et ideo *famæ* (nimirum bonæ) opponitur *infamia*, ac idem valet, atque *non fama*, vel *sive fama.* Apud Latinos est *macula*, seu *probrum*, ut docet Pereyra cit. n. 916. apud Juristas idem, ac *nota.* L. 1. ff. de his, qui notant. infam. Et ideo aliquem *notare*, sumitur pro *infamare*; qui autem in jure dicantur infames, & quibus subjaceant? petendum est ex Cod. Tit. Ex quibus caus. infamia irrogetur; & ff. Tit. de his, qui notant. infam. Item c. *Infames.* §. *Porrò infamia* 3. q. 7.

66 *Infamia* dividitur in infamiam *popularem*, & *legalem.* *Popularis* (alio nomine *communis*) dicitur, sinistra opinio, quæ obscurat personæ estimationem, non ex vi alicujus legis, sed ex communi hominum judicio; ac proinde *infamia facti* dici solet: quasi ab ipso facto, non autem jure. *Infamia legalis* (alia nomine *infamia juris*) est illa, quæ aliquo jure humano inurit aliquam specialem maculam in eo sitam, quod

pariat quosdam effectus morales, ratione quorum quis repellitur à certis Juris actibus, v. g. *ab accusando, testificando, acquiescendo* &c. Alia est *civilis*, quæ per jus civile; alia *canonica*, quæ per jus canonicum inducitur, sic Pereyra cit. a. n. 916.

Not. autem 1. quod omnis infamia ci- 67 vilis, per jus canonicum non revocata, censetur acceptata à Sacris canonibus, consequenter etiam canonica sit. Ita Suarez de Censur. D. 48. sect. 1. & constat ex c. *omnes* verò 6. q. 1. junctâ Gloss. V. *leges.* Not. 2. quod utraque legalis infamia (tam *canonica*, quam *civilis*) dividatur in illatam per actum juridicum; & hæc appellatur juris tantum; & in illatam per facti manifestationem, quæ vocatur *legalis facti*, & est quædam applicatio juris ad talem personam, non requirens sententiam Judicis. Per actum juridicum intelligitur sententia Judicis, quæ quis de crimine publico criminaliter condemnatus est; vel etiam privato, quod descendit ex actione famosa (cujus nimirum fama ex sufficientibus indicis orta pervenit ad multos, ita ut major pars illius loci, civitatis, pagi, Parochiæ, vel viciniæ illud norit) sic Less. l. 2. de Just. c. 11. n. 73. & Fagnanus in c. *Vestra.* de Cohabitat. Clericorum a. n. 32.

Ex hac divisione colliges, *infamiam facti* esse in duplici classe; alia enim est, *legalis*; altera, *non legalis.* Illa est, cui citra sententiam judicis, seu alium actum Juridicum legis dispositione tribuuntur *certi effectus morales*, ut dictum est; ista, cui non. Nam non omnis, cujus vita & mores reprobantur communi opinione hominum, infamis est *infamia facti*, quæ *legalis* sit: ut dicemus infra. Ut igitur quis dicatur infamis *infamia facti* ex aliquo delicto, tres conditiones videntur requiri. 1. quod sit opinio plurium, nimirum majoris partis, ut dicitur. c. *inquisitionis.* §. *Qualisvisi*, de accusat. sic Felinus ibid. Veru: *Tertio nota*, & alii. 2. quod illa opinio voce hominum manifestetur; fama enim à fando dicitur. 3. quod ejusmodi opinio ducat originem ex probabili suspitione, nimirum ex tali fundamento, & conjecturis, quæ sufficiunt ad causandam opinionem apud viros probos, & cordatos; si enim talis opinio ducat originem ex conjecturis insufficientibus apud ejusmodi viros, non tam erit fama, quam vana populi voces. Hinc sequitur, quod etfi de aliquo sit communis opinio, etiam 68 vo-

voce populi manifestata, si tamen inde bonum hominis nomen, & fama apud bonos, & graves viros maneat integra, seu illaesa, etiam si apud leves personas laedatur, non dici infamiam facti etiam legalem, ut dicitur in c. *Qualiter, & quando*, de accusat. ibi: *infamia non debet procedere à malevolis, & maledicis; sed à providis, & honestis, non semel tantum, sed saepe*; quod etiam habetur in c. *In cunctis* 11. q. 3. junct. glossi V. *Maledicorum*.

69 Not. autem 1. quando dicitur, ad infamiam requiri opinionem plurium, seu majoris partis alicujus loci, non intelligi de majori parte puerorum, mulierum, vel similibus; sed proborum, & gravium; sicut per oppositum ad famam (nimirum legalem, cujus consideratio in legibus habetur) requiritur opinio apud bonos, & graves. Sic cit. c. *Inquisitionis*, h. t. & ibidem Panormit.

70 Not. 2. *Majorem partem* hic censeri, quae est major considerato numero hominum in tali loco, ubi est infamia, seu communis opinio de aliquo in malum. Hinc, si sint in aliqua communitate 30. v. g. & apud octodecim, vel viginti viros ejusdem communitatis bonum nomen alicujus diminutum sit ex communi opinione, facti ab illo criminis, infamatus dicitur de tali crimine. Sic Panormit. in cit. c. *Inquisitionis*, §. *Quaeristi* n. 6.

71 Not. 3. Eos, qui sunt infames, infamia facti, repelli à multis rebus alioquin licitis, quibus ejusmodi infames tanquam indigni, privantur, ut mox patebit ex dicendis; & hoc intelligitur per effectus morales quos n. 68. diximus causari ab infamia juris, illatà solum per facti manifestationem, non per actum juridicum; his praemissis ad quaestionem in titulo propositam?

72 Et si sola criminalis accusatio non constituat aliquem reum, vel criminofum, ejus tamen pendentiam praedicare in quaerendis; sed non in quaestis. Ut dicitur c. *Omnipotens*, 4. & c. *super his* 16. h. t. Et hoc etiam locum habet in dignitatibus secularibus. L. *Reus*, ff. de munerib. & honorib. Hinc fit, quod accusatus de crimine, accusatione publicà, pendente accusatione, non possit ad ordines, vel Ecclesiasticam dignitatem promoveri. Sic Barbof. in c. *Omnipotens*, de accusat. n. 1. item quod non possit esse Judex. c. *Infamis*, 3. q. 7. hoc enim dignitatem dicit; possit tamen esse arbiter.

Nam hic nullam dignitatem, vel jurisdictionem habet, sed meram, & simplicem cognitionem; Sanch. l. 6. Consil. moral. c. 3. d. 5. n. 11.

Et hoc procedit, 1. licet infamia non praecesserit accusationem. Nam distinctio, an praecesserit, vel non praecesserit infamia, fit tantum in electione, non autem in promotione. Sic Fagnan. in c. *Omnipotens*, à n. 29. Procedit 2. ut accusatus pendente accusatione non possit alium accusare; quia non revelatione criminis, sed innocentia Reus purgatur. L. *is*, qui ff. de publ. Judic. & c. *fin.* de Testib. Procedit 3. ut non possit testificari in causa criminali, praeterquam in criminibus exceptis, ut est casus in cit. c. *fin.* Nec esse procurator alterius? L. *Meam*, C. de Procuratoribus.

Not. tamen, id quod diximus, *procedere secundo*, sic intelligendum, ut non possit reaccusare accusatorem suum in pari, vel minori crimine, nisi suam, suorumque injuriam prosequatur. L. 1. & 6. Item L. *Neganda*, 19. C. de his, qui accusare non possunt. De majori autem crimine, potest accusatus, alium (saltem extraneum) reaccusare; quia majus crimen objicere licet, L. 1. & glossi ibid. V. *graviora*, c. eodem; quia graviori crimini per minus non debet praediciari, & hoc ante litem contestatam; non autem, postea. Sic Zoësius de accusationibus in ff. n. 13.

Hæc tamen regula (quod pendentia accusationis praediciet accusato in quaerendis) limitatur 1. ut non procedat, si ex illa accusatione, vel denuntiatione, non sit orta infamia apud bonos, & graves viros, sed solum viles, & malevolos, ne scilicet detur occasio malevolis, temere bonos impediendi à promotionibus. Sic Garcia de beneficiis. p. 1. c. 8. n. 7. Limitatur 2. si accusatio non teneat, & non sit facta legitime; quia nec sententia condemnatoria, etiam super crimine aliàs famoso imprimat infamiam, si sit nulla, vel ex defectu jurisdictionis, vel ex inordinato processu, vel sine causa cognitione, vel negatà auctorità ipsi condemnato, ut dicitur c. *Imprimis*, Vers. *quia ergo*, 2. q. 1. Limitatur 3. si accusatio fiat solum civiliter ad interesse; & non criminaliter, seu ad vindictam publicam. Sic Fagnanus cit. n. 15. quia accusatio etiam de crimine famoso non infamat, si fiat solum civiliter. c. *Tua*, de Procurat. c. *Super his*, eodem. Nam accusatio civilis

non irrogat infamiam. Fagnan. in c. *non debet*. de Testib. n. 6.

76 Limitatur. 4. si accusatur Collegium.

Hinc pendente accusatione potest aliquis de Collegio promoveri, nisi persona illa in accusatione sit specialiter nominata. c. *Tantis Daniel*. dist. 81. Archid. in cit. c. n. 5.

Limitatur 5. si crimen sit ex levioribus; quæ autem sint gravia, quæ leviora, vide apud Fagnan. in c. *Omnipotens*. n. 17. & ea referuntur c. *Unum Orarium*. §. *alias*. dist. 25.

Limitatur 6. si crimen, quod aliàs infamem facit, sit occultum. Nam infamia legalis ex delicto nascitur; L. *Cognovimus*. ff. de variis & extraord. cognitionibus, sicut fama ex bonis moribus: neutrum autem eorum contingere potest sine publica rerum notitia. Covar. l. 3. Variar. c. 3. n. 2.

77 Ex his colliges, quod accusati opinio gravetur quidem in acquirendo ex sola pendente accusatione, non tamen cujuscunque, sed legitimæ, & criminalis, super crimine gravi, inurente accusato notam infamiæ apud viros graves, & bonos. Hinc fit, quod, licet taliter accusatus, etiam ante sententiam, honores perere prohibeatur; secus tamen sit post annum, si per ipsum non stetit, quod minus causa expediretur. L. *Reus*. ff. de muneribus, & honoribus, & notat Gloss. in c. *Tantis Daniel*. V. *obrepit*. dist. 8. similiter Judex, licet infamis infamiæ facti, ex criminali accusatione pendente, non privatur exinde dignitate priùs obtentâ.

78 Coeterùm, licet accusationis pendente præjudicet accusato in acquirendo, non præjudicat tamen in acquisitis, ut dictum est n. 72. Et ideo Notarius, accusatione pendente, potest conficere instrumenta, de quibus est rogatus. arg. L. *quodsi forte*. §. 1. & L. *Reo criminis*. ff. de solutionibus, & notat Gloss. in c. *sepè*. V. *Raza manes*. de appellat. Ex quo fit, quod accusatio superveniens non impedit jam promotum ab administratione, nisi sit suspectus de dilapidatione. Sic Fagnanus cit. n. 11. Secus est, si primò quis post infamiam promovendus esset. Hinc Sanch. l. 6. consil. moral. l. 6. c. 3. 2. d. 5. n. 10. censet, collationem beneficii, factam infami infamiæ juris, ipso jure nullam esse, ex c. *Infamibus*. de Reg. juris in 6. & c. *Cum in cunctis*. de Elect. §. *Inferiora*.

79 Dubitatur tamen, an si accusatus, pendente accusatione promotus est, promotio teneat, si postea per sententiam pronuntietur.

tur innocens? R. cum Goffredo in c. *fin*. de Testib. promotionem tenere, si appareret esse accusatum per calumniam, nimirum animo, ut à promotione impediretur. L. *qui de libertate*. ff. de liberalib. causis: secus, si accusatio facta esset ex justa, & rationabili causa. L. *qui status*. ff. de re militari, & L. *qui cum una*. §. *Reus*. eodem. Illud ad extremum nota, quod literæ ad beneficia, non factâ mentione de pendente inquisitionis, vel accusationis, & collatio inde secuta, non valeat, Ratio est ex n. 78.

Præter hunc accusationis effectum, qui nascitur ex infamia per accusationem criminalem inductâ, alius quoque h. t. reperitur, qui est privato officii, & beneficii, faciendi in casu, quò Sacerdos in potatione pernoctavit, & totam noctem potando egit, postea verò manè Missam celebravit, ut dicitur c. *si constiterit*. 12. h. t. at hic effectus non est accusationis pendente, sed plenè probatæ, ut patet ex textu ibi: *si de iis rationally convictus fuerit in judicio ante Episcopum, vel sine coactione confessus fuerit*.

ARTICULUS V.

An accusationem necessario debeat precedere secreta monitio?

Aliqui negant; cum accusatio non ordinetur ad emendationem peccatoris, sed ad punitionem propter bonum commune. Sic Navarr. c. *Inter verba*. corol. 6. n. 640. alii affirmant, præquiri eam in foro conscientie, ubi non est periculum in mora, & adest spes emendationis. Nam lex charitatis, ut minori damno, quo potest, damnis occurratur, jure naturali hoc postulat. Ita Sylvester. V. *Accusatio*. q. 3. Alii demum volunt, eam non præquiri, ubi est præceptum de accusando; secus, ubi non est. Sic Cajetanus cit. apud Sanch. Consil. moral. l. 6. c. 2. dubio 27. n. 2.

Sanchez porrò cit. à n. 4. distinguit, & affirmat, non requiri. 1. si quis accusaret solum ad reparationem sui damni; vel, si crimen esset publicum, & judex præciperet tale crimen accusare, secus, si esset occultum, & non publicum, licet Reipublicæ perniciotum, certissimâ tamen spe secururæ emendationis, si secreta monitio præmittatur, quia sic Reus nondum amisit possessionem honoris, & famæ; & malis, ut ponitur, satis cavetur.

Mihi videtur universaliter tenendum, 83 quo-